

ZARJA izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov
 . . . ob pol 11. dopoldne. . . .

UPRAVNIŠTVO se nahaja v Šelenburgovi ulici šte. 6, II., in
 uraduje za stranke od 8. do 12. dopoldne in od 3. do 7. zvečer.
 Inserati: enostopna petlitrovica 30 vin., pogojen prostor, poslana
 :: in reklame 40 vin. — Inserate sprejema upravništvo. ::

Nefrankirana ali premalo frankirana pisma se ne sprejemajo.

Reklamacije lista so poštnine proste.

Leto II.

Kakor je namreč med prebivalstvom velikansko ogorčenje zaradi lumparij, ki jih izvršuje grofovski rabelj, tako je veliko razočaranje nad onozicijo, ki se je dala vendarle

od takega bečara poraziti brez energičnejšega odpora. Javnost je pričakovala, da se bo znala opozicija, ki je napovedala skrajšen boj, drugače postaviti v bran, in meni, da bi bila proti takemu nasilstvu vsaka oblika odpora opravičena.

Poročilo o včerajšnjih sejah je enostavno poročilo o skandalih. Pred parlamentom je bilo že zjutraj živahno vrvenje kakor pred veliko bitko. Prava armada je bila tukaj postavljena na noge:

okrog 8000 mož.

infanterije, kavalrije, policije in žandarmerije so mobilizirali, da so zastražili parlament. Seveda ni mogel nihče skozi kordone, če se ni mogel legitimirati.

Poslanci opozicije so prišli v skupini pod vodstvom Apponyija in Justha. Okrog 10. dopoldne so zasedli svoje prostore v zbornici, izkramši Kovácsa, ki je bil že zadnji teden izključen za trideset sej. Polagoma so dohajali tudi poslanci večine. Čez pol ure

vstopi rabelj Tisza.

Opozicija je sprejela svojega sovražnika z nepopisnim hrupom. Kakor v terek je uprizorila strahovit koncert s piščalkami, trobentami in drugimi instrumenti. Le semtertje je bilo vmes tih kakšen klic, kakšno kletvo ali kakšno psovko. Tisza si je sedeč na svojem mestu delal beležke. Potem je

prekinil sejo.

Hrup se je med tem nadaljeval. Nekateri opozicijski poslanci so jeli dvigati pesti proti ministrskemu predsedniku Lukacsu in ga zmerjati. Ker se je Lukacs na to le smehljaj, je ogorčenje pri opozicijskih se naraslo. Naposled je ministrski predsednik odšel med tem ko so ga spremljali besni klici: »Vun z njim!« »Izdajalec!« »Slepar!« »Kje je policija?«

Po Lukacsovem odhodu se je hrup nekoliko polegel. V tem je vstopil zbornični komisar Desseffy, ki je poizkušal dostaviti posameznim od Tisza zabeleženim poslanečim vabila pred imunitetni odsek. Od vseh strani so mu doneli nasprotni klici: »Poberite se! Sram Vas bodi! Berič!«

Nekoliko minut na to vstopi v spremstvu kvestorja Angyala

policijski nadinspektor Pavlik

v dvorano in za njim prikoraka

120 policistov.

Opozicija začne žvižgati in piskati. Posamezni poslanci se obračajo k galeriji in kličejo: »Glejte, kaj uganjajo ti šufti! Plaćani hlapci Dunaj! Tako se delajo postave!« Neki uradnik, ki je prišel s kvestorjem, označuje nadinspektorju posamezne poslance, ki jih je Tisza prej zabeležil. Nadinspektor pozove najprej Justha, naj zapusti dvorano. Opozicija glasno protestira. Dva policista odpeljeta na Pavlikovo povelje Justha iz zbornice. Na enak način se odvedejo iz dvorane še sledeči poslanci: Geza Polonyi, Ljudevit Hollo, Marain Lovaszy, Dezider Polonyi, grof Pavel Battiany, Ivan Just, Dezider Abraham, Ljudevit Beck, Ziga Eitner, Viljem Sümegy, Bela Kun, Stefan Veszpremy, Ivan Benedek, Bela Egry, Anton Bikady, Karol Ferbach, Stefan Szabo, Elemer Preszly, Bela Kelemen, Ladislav Szalay, Imre Ivanka, Lehel Hedervary, Ubo Kallay, Bela Barabas, grof Mihael Karolyi, Jurij Szmreszanyi, Nikola Zboray, Karol Huszar, grof Jožef Karolyi, Stefan Zlinsky, Moric Palugyay.

Ob četrtni 12 je to rabeljsko delo končano in

policija odkoraka

Namesto nje se priklati večina nazaj v dvorano. Ob pol 12. se vrne tudi Tisza. Večina ga sprejme z »Ejlen«-klici in s ploskanjem, ostanek opozicije z besnim hrupom. To traja razmeroma kratek čas.

Opozicija zapusti dvorano.

Tisza pa odvarja sejo, ter predlaga, da se izroče vsi izgnani poslanci in še Julij Horvath, Mihael Esterhazy in Anton Farago, ki so ob njegovem vstopu delali hrup, imunitetnemu odseku. Mašina za kimanje, ki se imenuje večina, sprejme seveda ta predlog.

Nato poroča imunitetni odsek o torkovih dogodkih ter predlaga, da se izključi Justh še za 15, torej skupaj za 45 sej, Bikady, Eitner, Lovaszy in Geza Polonyi za 10 sej in da naj 32 opozicijskih poslancev prosijo za odpustanje.

Večina prikima vsem predlogom.

Potem sledi »tretje čitanje«

domobranskega zakona,

ki ga večina enostavno sprejme. Ravno tako sprejme tudi

vojaški kazenski red

»razprava« o domobranskem kazenskem redu se pa odgodi.

Interpelacije posl. Lovaszyja in Ivanke se ne pripuščajo, ker sta oba izključena.

Popoldne.

Popoldnevna seja je bila napovedana ob 4. Pol ure prej je prišlo okrog 60 opozicijskecev do parlamenta. Tu pa jim je

policija zastopila pot.

Inspektor Schmidt je izjavil, da ima nalog zabraniti vstop vsem poslancem ki so bili dopoldne izključeni. Poslanci so protestirali, ko pa besede niso zalegle, so se s pestmi lotili policije in si

izsilili vstop.

Se preden se je otvorila seja, pa je zopet primarširal

120 policistov v dvorano,

ki so na enak način kakor dopoldne pometali opozicijskece iz zbornice. Tisti, ki jih ni policija odpeljala, so potem sami odšli. Ko je prišel ob pol 5.

Tisza

v dvorano, je bila tam samo vladna stranka.

Lump Tisza je otvoril sejo z neznansko trapasto prevzetno govoranco, s katero je »opravičeval« svojo rabeljsko ravnanje in povrh še zasmehoval opozicijo. Potem so markirali »sejo«. Sprejeli so domobranski kazenski red

pa zakon o vseučilišču v Debrecinu, in končno so na predlog imunitetnega odseka

izključili še 33 poslancev.

Od štirih pa zahtevajo, da slovesno prosijo za odpustanje.

Ob 7. zvečer so zaključili to »sejo«.

Prihodnja »seja« v petek ob 10. dopoldne.

Stališče ogrskih socialistov.

Socialno demokratska stranka na Ogrskem je v sredo izdala sledeči oklic:

Nepoštenost in lopovščina sta postali gospodarici v deželi, tolpa podkupljivih ljudi pod vodstvom lopova Ladislava Lukacza in blaznika Stefana Tisze je poptevala zakon, časti, ustavnost v parlamentu v blato, in je napravila z nasilstvom združeno nesramnost za edini zakon na Ogrskem. Tolpa nečestnih in blaznih ljudi je hotela streti boj opozicije; omajala je zakon, pravo, temelje sedanjega družabnega reda. Več kakor sto policijskih beričev je udrlo v državni zbor in vlačilo poslance iz zbornice. Dvorana zakonodajstva je oskrunjena. Danes velja le še pest. Zakon je kopa papirja, ki je nikomur ni treba ubogati. S predsedniškega mesta v državnem zboru se je razglasila anarhija. Vsak zakoniti red se je z današnjim dnevom prenehal v deželi. V Budimpešti vlada obsedno stanje; vojaštvo, žandarmerija in policija poplavlja ulice. Tolpa Stefana Tisze bi rada uprizorila prelivanje krvi. Ali delavci bodo demonstrirali in se bojevali, kadar pojde za to, da se zavaruje volilna pravica, ne pa kadar bi nasilniki radi prelivali proletarsko kri, da bi vtopili volilno pravico v njej. Delavci, bodite pripravljeni na nepričakovljive boje proti strahovladni, proti lopovom in za splošno volilno pravico!

Ljubljana in Kranjsko.

— **Klerikalne hijene.** Vsa poštena javnost v Avstriji in izven avstrijske meje z globokim gnusom zre na ostudno klerikalno hienstvo, ki ga je zagrešilo »verno katoliško« časopisje obenem z »vernimi katoliškimi« politiki vedoma nad ponosnim državnim poslancem s drugom Silbererjem. Klerikalne hijene so upale, da se mrtvo truplo ne bo nikoli našlo in da bodo tragično usodo Silbererjevo večno lahko uporabljali za blatenje ponosnega sodruga in socialne demokracije. Še 29. maja je pisala »Reichspost«, politični evangelij avstrijskih klerikalcev, v zmislu, da je Silberer zagrešil nepoštenosti in pobežnil. Večje lopovščine si skoro ne moremo misliti, kakor brez dokazov skruniti čast mrtvega človeka. In tisti ljudje, ki niti pred veličanstvom smrti ne položijo svojega gnusnega orožja, so, avstrijski klerikalci. Še preden so našli mrtvo truplo vrlega sodruga Silbererja, so vsi poštejni in razsodni ljudje brez razlike političnega prepričanja odločno obsodili klerikalne lopove. In zdaj, ko je našel mizarski pomočnik Bernhard visoko v gorah mrtvo Silbererjevo truplo, so se morale odpreti oči spoznanja tudi vsled strankaske strasti še tako oslepelemu klerikalcu, da spozna peklenko hudobijo klerikalnega časopisja in klerikalnih voditeljev. Tiste pa, ki jim je bila podla lopovščina klerikalnega hienstva jasna že od vsega početka, je navdala najdba trupla še z globljim gnusom do korumpirane klerikalne bande in do umazanega orožja, ki ga rabi proti političnim nasprotnikom. In ta gnus in zaničevanje zadene v enaki meri vso avstrijsko klerikalno časopisje, ker je verno sledilo lopovščini »Reichspost«. V gnusnem hienstvu tudi slovensko klerikalno časopisje ni zaostajalo za drugim, zlasti se je trdil »Slovenec«, ki ga priporoča ljubljanski škof Anton Bonaventura kot »dobar katoliški list« vsem vernim Slovencem.

— **Kristjani pri nas in drugod.** Tudi pri nas imamo krščanski socializem — vsaj na papirju; ampak ti kristjani imajo glavno skrb, kako bi socializem zatrli. Drugačni fantje so krščanski socialisti v Belgiji. Njih glasilo »Upanje sveta« je pozivalo kristjane, da pri pravkar zaključenih volitvah glasujejo za socialistične kandidate. Svoj poziv utemeljuje krščansko-socialno glasilo takole: »Oni (t. j. socialisti) sami vodijo obrambo revnih in zatiranih. Socializem prenaša krščanska načela v politiko in v gospodarstvo. Enakost ljudi oznanja ne le v teoriji, temveč tudi v dejanju. Med vsem ljudmi hoče splesti vezi bratstva, ki ga uči evangelij. Socializem pobija militarizem in hujskanje narodov ter protestira zoper kolonialno roparsko politiko. Svoboda terja za vse, zlasti svobodo vesti: pravico slehernemu, da prosto izpoveduje in razširja svoje prepričanje. Bojuje se zoper nadloge krščanske družbe, ki se ščitijo dobičku na ljubo. Ublažiti hoče zlo, ki ga kapitalistični sistem naklada nesrečnikom, in razdeljati hoče sistem sam, poraziti Mamona, njegovo veličastvo denar, nesramnega malika, pred katerim kleči sedanja družba. Krščanski socialisti v vsem obsegu podpisujemo socialistični program: razredni boj, ločitev cerkve od države, podružabljenje proizvodnih sredstev itd. Če se imenujemo »krščanske socialiste« in če imamo svoje lastno glasilo, zatorej, ker vodimo našo socialistično propagando specialno med verniki.« Naši »krščanski socialisti«, ki operirajo s klerikalizmom za delavce in ki jim je Belgija upanje tega sveta, bi e od belgijskih krščanskih socialistov lahko marsikaj naučili. Pa se ne bodo!

— **Listke zahtevamo le od kmetov!** Z Blede pišejo: Pri birmi je škof demonstrativno odklonil pet botrov, ker se niso mogli izkazati s spovednim listkom župniku Oblaku. Nekaj dni pred birmo je vprašala znana posestnica V. župnika Oblaka, če ji bo dovolil birmo vezati, ker tudi ona nima spovednega listka. Dobila je odgovor: Listke zahtevamo le od kmetov!

— **Iz Šiške.** Podružnica Splošne del. zveze »Vzajemnost« je imela v ponedeljek zvečer svoj redni občni zbor ob obilni udeležbi članov. Poslovno poročilo je podal sodr. Udovč. O namenu »Vzajemnosti« je poročalsodr. Anton Kristan. Povdaril je, da naj »Vzajemnost« druži vse soc. demokrate v Šiški, tako železničarje kakor de-

lavce drugih strok, njih žene ter njih odrasle družinske člane. »Vzajemnost« bo odslej prirejala redna predavanja, redne shode in vršila kar najprejznnejše svoj program. — V odbor je bilo izvoljenih 16 sodrugov. Za glavnega blagajnika sodr. Svetlin Ivan, za namestnika sodr. Jurčič, pri katerih naj se člani oglašajo za pristop. Priporočamo pa vsem zaupnikom kar najmarljivejše nabiranje članov; do novega leta mora naša šišenska podružnica imeti tisoč članov. Na delo zato!

— **Iz Spodnje Šiške.** V terek zvečer se je vršil pri Anžoku občni zbor železničarske naše podružnice. Obisk bi bil lahko boljši, dasi je bilo veliko članov navzočih. Preds. sodr. Udovč je podal vodstveno poročilo, s. Rudolf Lapuko in sodr. Kovač blagajniško poročilo. Podružnica ima 302 člana, in nekaj okrog 500 K lastnega podružničnega denarja. Sodr. Ozighan je v imenu kontrole predlagal absolutorij vodstvu, kar se je tudi soglasno odobrilo. Sodr. Josip Kopač je v obširnem govoru razlagal delo železničarske centrale; — vzpodbujal je na delo za centralno organizacijo. Govorilo je še več sodrugov, ki so vsi povdarjali, da je za železničarje trdna, enotna organizacija nujno potrebna. Zborovalci so zaobljubili z vsemi močmi delovati za povzdigo organizacije. — Izvolil se je soglasno nov odbor, ki je takoj prevzel vse agende. Imena izvoljenih so porok, da bo delo v redu izvršeno.

— **Izlake pri Zagorju ob Savi.** Pišejo nam: V Toplicah smo dobili novega restavraterja. Radovednost nas je gnala v restavratorijo. Ampak redovednost se je kmalu umaknila razočaranju, ko je restavrater nam rudarjem zračunal vrček piva po 24 vin., torej dva vinarja dražje kakor drugim. Restavraterju povemo, naj nikar ne misli, da bomo pilj vrček piva po 24 vin., in sicer piva, ki je odločno slabše od piva drugih pivovaren. — Rudarji, ki so plačali vrček po 24 vin.

— **Koroška Bela.** Zmerom naprej! Ta naša parola se uresničuje. Prodajalno svojo že imamo. »Konzumno društvo za Ljubljano in okolico« jo je nam 5. t. m. otvorilo v hiši zadr. Pristavca. Prostori so zelo lepi in na izredno pripravnem kraju. »Naša moč« se je že zaletela v naš napredek, seve po klerikalni navadi: z deunciacijo! Delavci in kmetje z Javornika in Koroške Bele pa se ne zmenimo za klerikalno bevskanje! Odgovor bomo dali s tem, da bomo delali vsi za konzum, ki mora postati najtrdnjše naša postojanka!

— **Občinske volitve na Rakeku.** Občinske volitve za rakovsko občino so se vršile minuli ponedeljek in sicer ob takem zanimanju in tako velikanski udeležbi kakor doslej nikoli: od 562 volilcev se jih je volitev udeležilo 526. Pri volitvah sta skupno nastopali socialno demokratska in narodno-napredna stranka: nezastlišana Kobetova strahovlada je priporočala in opravičevala skupen nastop obeh neklerikalnih strank. Klerikalci v sredstvih niso bili izbirični — vse jim je bilo prav, da bi si ohranili občinsko oblast, ampak z velikim navdušenjem in z vzorno disciplino so šli pristaši protiklerikalne občinske koalicije v boj in izvajevali za prvi nastop častno zmago. V vseh razredih je bilo število oddanih glasov za obe kandidaturi listi skoro enako, vsled česar je prišlo v občinski odbor tudi nekaj klerikalcev; največji razloček je še v tretjem razredu, kjer je zbrala protiklerikalna lista 205 do 225 glasov, dočim so jih dobili klerikalci le 181 do 206. Volilni izid je naslednji: V tretjem razredu so izvoljeni Martin Jeršan (soc. dem.), Fr. Gnezda (lib.), Peter Repič (lib.), Maks Domicelj (lib.), Simon Ribaric (lib.) in Janez Puntar (kler.); vsi trije namestniki: Fr. Šušteršič, Janez Bajt in Ant. Petrič so izvoljeni s protiklerikalne liste. — V drugem razredu so izvoljeni Andr. Pirc (soc. dem.), Jak. Milavc (lib.), Janez Urbas (lib.), Ivan Šleinar (kler.), Franc Gabrenje (kler.) in Jak. Ivančič (kler.). Namestniki so: Fr. Gabrenja (soc. dem.) Andr. Jernejčič (lib.) in Ant. Korenčič (kler.). — V prvem razredu so izvoljeni: Andr. Svet (lib.), Lor. Jernejčič (lib.), Fr. Puntar (lib.), Jos. Steržaj (lib.), Iv. Koščak (kler.) in Andr. Beber (kler.). Namestniki so: Ant. Gnezda (lib.), Ivan Kranjc (lib.) in Iv. Modic (kler.). V podobčinah je zmagal 1 kandidat protiklerikalne koalicije in 1 klerikalec. Razmerje glasov v občinskem vetu, ki je bil doslej najtrdnjše klerikalna domena je kledeče: 2 soc. dem., 11 liberalcev in 7 klerikalcev.

— **Poneverbe v vevski papirnici.** Karl Ivan Schreiber, 35 let star iz Alberthama na Gor. Avstrijskem, tovarniški uradnik v Vevčah, je zaradi enega in istega delikta sedel trikrat na zatožni klopi. Prvikrat je sedel dne 31. avgusta m. l. Takrat je trdil, da poneverjena svota ne presega 2000 K, nakar se je razprava odgodila. Po nadaljnjih poizvedbah se je določilo, da porotno sodišče ni kompetentno razpravljati v tej kazenski zadevi. Nato je sledila druga razprava, pri kateri je trdil, da znaša poneverjena svota čez 4000 K in ker se je istinitost te trditve izkazala, se je jemoral te dni Schreiber zopet pred porotniki zagovarjati. Schreiber je bil zaposlen v papirnici Leykam-Josefstal v Vevčah kot opravilni. Kot tak je sestavljal plačilne listine po imenih delavcev, katere je sestavljal na podlagi dnevnin (šiltov). V teh listinah so bili tudi vpisani oboleli delavci, ki so bili zaznamovani s črko »K«, dalje delavci, ki so imeli dopust, kakor tudi čezurno delo. Obdolženec pa je falzificiral plačilne listine na ta način, da je tudi bolnike in take delavce, ki so bili na dopustu, vpisaval, kakor tudi čezurna plačila zvišal. Blagajničar mu je na podlagi plačilnih pol mezde izplačal, katere je delavcem vročil, britebek pa je porabil Schreiber zase. To je delal obtoženec poldrugo leto, in je oškodoval papirnico za 2406 K 44 v oziroma 3 K 18 v. Obdolženec svoje dejanje priznava. Porotniki so spoznali obdolženca za krivega hudodelstva goljufije, nakar ga je sodišče obsodilo na 18 mesecev težke ječe.

— **Aretrana vtihotapka.** V terek dopoldne se je vtihotapila neka ženska v stanovanje železniškega sprevodnika Alojzija Božiča v Spodnji Šiški in ukradla na mizi ležečo denarnico, v kateri je bilo okroglo 3 K denarja, potem pa pobegnila. Ko je Božič slišal, da so se vrata za-

prla, je pogledal pri oknu na cesto in zagledal bežečo žensko. Takoj je opazil tatvino, zasledoval neznano žensko ter jo v Lattermannovem drevoredu dohitel in pokazal stražniku, da jo je aretiral. Aretranka je postrežnica Marija Bizjan rodum iz Horlur in je bila zaradi tatvine predkaznovana. Bizjanovo, pri kateri so našli večjo svoto denarja, so izročili sodišču.

— **Izkaz iz mesne klavnice.** V času od 19. d. 26. maja t. l. se je v mestni klavnici zaklalo: 70 volov, 8 bikov, 4 krave, 159 prašičev, 213 telet, 17 kostrunov in 132 kozličev. V tem času je bilo vpeljanega 289 kilogramov mesa, 2 zaklana prašiča, 32 zaklanih telet in 49 zaklanih kozličev.

— **Kolo ukradeno** je bilo v terek zvečer izpred glavne pošte mizarskemu pomočniku Pavlu Igliču Kolo je trdke »Jax«, prostega teka, pleskano in ima tovarniško št. 105.756. Pozor pred nakupom.

— **S trebuhom za kruhom.** Z južnega kolodvora se je odpeljalo v Ameriko 52 Slovencev, nazaj je prišlo pa 25 Macedoncev in Hrvatov.

— **Izgubljen in najdeno.** Fran Cajhen je izgubil črno vozno odejo. — Artur Aumann je izgubil dva zlata naprsna gumba. — Neka dama je izgubila zlat ščipalnik. — Marija Purkertova je našla srednjo svoto denarja, katerega doli izgubitelj pri najditeljici na Dunajski cesti št. 24.

— **Ideal.** Danes specialni večer z lepim sporedom, zadnji dan veleakutnega filma »Demonstracije v Pešti« Jutri »Past«, umetniški film.

Stajersko

— **Vojaški samomor.** V ponedeljek se je ustrelil četovodja 4. pionirskega bataljona J. Moser. Zdravnik je mogel le smrt konstatirati. Služil je že zadnje leto. Samomori in razne nezgode se pri pionirski posadki v Ptuj čudno množe.

— **Zrelostni izpiti na mariborski gimnaziji** se vrše v naslednjih rokih: pismeni od 10.—14. junija, ustmeni pa od 9. do 15. julija.

— **Zaradi razžaljenega veličanstva** so v Gradcu zaprli krojača Viktorja Kavliča: pregrešil se je, kakor pripoveduje anonimna ovadba, za gostilniško mizo.

— **Melovje se je utrgalo** v Mlačah pri Grobelnem in uničilo posestniku Andreju Sivku vsa poslopja. Škoda znaša prilično 10 tisoč kron.

— **Umor.** V Zimici pod Mariborom so našli osebenkarico Zelenko v njeni sobi ubito. Glavo je imela s sekiro razklano. Sekira je ležala še na klopi pri peči. Po omarah je ležalo vse narobe; kaj je odnešeno, se še ni moglo dognati. Zaprli so dva zloglasna fantalina, pri katerih so našli na obleki tudi sledove krvi.

Koroško.

— **Deželni predsednik baron Hein** je pomaknjen ad personam v tretji činovni razred. V oči njegove bolezni bo njegov namestnik imenovan že tekom tega meseca.

— **Nepričakovana dedščina — bogato plačilo.** Na binkoštno nedeljo je pripeljal bivši prostrešek K. v celovško bolnišnico vdovo sprejeto Winzerjevo zelo slabo in popolnoma zanemarjeno. Winzerjeva je živela že več let jako revno z nizko pokojnino po svojem možu. Ko se je ženica od svojega spremljevalca poslovila, izročila mu je usnjato torbico in dodala, da je torbica in njena vsebina njegova last. Ko je mož torbico odprl, je našel v njej dve hranilni knjižici, vredni 27.000 K, poleg tega pa še bankovcev in zlatnikov za 3000 kron. Minuli petek je bogata ženica v bolnišnici umrla.

Goriško.

— **Humaniteta in železniška služba.** Iz Nabrežine nam pišejo: Za pokladanje novih tračnic je železniška uprava najela mnogo delavcev, večinoma iz Medjimurja. Da bi tem trpičem preskrbeli dostojno prenočišče, ta skrb železniški preganjačem ne beli glave. Železniški mojster Pelegrini je kratko in malo dirigiral dva prazna železniška vozova — dopolne so izložili iz njega led za restavratorijo — na stranski tir. Delavci so nekoliko očistili voz, ampak posušiti ga le ne morejo, zato so šli prosit železniškega mojstra, da jim preskrbi nekaj slame. A železniški mojster jim je človekoljubno odgovoril: »Dečki, le potrpite, slame nimam kje vzeti!« Delavci, ki gara ves lubi dan, je obsojen, da prebije noč v mokrem in blatnem vozu na trdih tleh. Ali železniška uprava ne bo storila temu nezastlišanemu škandalu takoj konec?

— **Napredek v Solkanu.** Solkan je zopet napredoval. Vsak pošten človek mora reči, če dobi vsa ulična napise, da je to napredek. Pri tem moramo biti posebno hvaležni svetnikom in svetnicam božjim, da so nam v tako obilni meri postregli s svojimi imeni. Sv. Stefan, Valentin, Ana, bodi vam še večja milost dodeljena. Sv. Aleš, Urša in drugi, hvala vam za dobro voljo, ker ste ostali začasno še v rezervi. Poleg tega moramo opozoriti, da so nekatere ulice v nevarnosti, da jim zasencijo druga imena pravilni napis. Tako se počuti človek na marsikateri ulici, kakor bi bil na kraviem tekališču. Pri nas je namreč hvalevredna navada, da se napaja živina na javnih vodnjakih. Najmanj, kar lahko zahtevamo je to, da se pelje živina vsaj privezana k napajališču, kajti morda je sreča, da ni še bežljajča krava otroka pomestila. Kar bi bilo še v zvezi z uličnimi napisi, so menda občinske svetilke. V tem oziru bi priporočali, da bi češče svetile, saj so minili — posebno ob blatnem zimskem času — celi meseci, ne da bi bile prižgane. In nam so že zato tem bolj pri srcu, ker so to menda edine svetilke, ki služijo v občinski upravi. Le nagajivost je, če se spuščamo še v kritiko jezikovne strani napisov. Zdi se, kakor bi se hotele uveljaviti štiri struje. A moramo reči, da je na škodo slovensčine, kajti take pomanjkljivosti v znanju jezika ni gotovo nihče pričakoval. Tako smo z našim napredkom približno pri kraju.

— **Delavsko izobraževalno društvo v Solkanu** si je ustanovilo svojo knjižnico. V njej je vsa slovenska socialistična literatura in tudi nekaj drugih knjig je na razpolago. Knjiž-

nica ni ravno bogata, a začetek je dober. S časom in s skromnimi doneski sodrugov upamo, da ji zagotovimo trajen obstanek in lep razvoj. Če ima kak sodrug doma kako knjigo, ga vabimo, da jo daruje knjižnici, saj je bolje, če se knjiga čita, kakor pa da leži nerabna na zaprašenem predalu doma. Delajmo za knjižnico, sodrugi, le delo in izobrazba nam krči pot do socializma. Darovane knjige se lahko oddajo v društvu ali pa kakemu odborniku.

Solkani. Solkan je znamenit po dveh mostovih. Eden je železniški most, ki vzbuja občudovanje zaradi svoje tehnike, drugi je majhen, ličen mostič, a zanimiv je pa le bolj zaradi mostnine, ki ne stane nič manj nego 12 vinarjev. Ta mostič je zgradil gosp. Fonžari in njegovi podjetnosti se mora priznati vsa čast in hvala. Ne moremo pa tega storiti napram našim upravnim uradom in prizadejim činiteljem. Da nismo v srednjem veku, ko je bilo vse v zasebni lastini, to bi morala vedeti slavna občina Solkan in Podgora, glavarstvo, pa tudi deželna uprava; in da je njih dolžnost skrbeti za stvari kakor so ceste in mostovi, tega bi ne bilo treba več dokazovati. A za to se slavne instance nič ne zmenijo in nič jih ni sram, da morajo delo, ki se tiče njih, opravljati zasebniki. Odločno moramo grajiti nemarnost prizadetih činiteljev, da tako slabo vrše svojo nalogo. Že pri otroritvi mosta se je zavzemal štmavski vikar, da bi prišel most pod javno oblast, in lahko rečemo, da ima še večji interes solkanska občina, kaj takega zahtevati; a pri nas se take stvari nič ne zmenijo. Na vsak način zahtevajo sedanje razmere predrugačbe; kdo naj se je loti, to ni naša naloga narekavati, a stvar bomo v primernem slučaju porabili.

Poskušeni samomor. V soboto popoldne okoli 5. so našli v goriskem mestnem vrtu na tleh ležečega mladeniča, ki je bil v nezvesti, in so se mu iz ust cedile sline. Prenesli so ga v tukajšnji bolnišnični usmiljenih bratov. Tam so izvedeli, da se nesrečnež imenuje Maksimiljan Dolenc, doma iz Novega mesta, star 18 let. Bil je dijak ljubljanske realke, odkoder je pobegnil v Gorico zaradi slabega napredovanja v šoli. V Gorici si je hotel dobiti službo pri nekem fotografu. Ker se mu to ni posrečilo, prikrbel si je prašek v samomorilen namen. K sreči pa prašek ni bil strupen in tako se ni mladeniču nič hudega zgodilo. V nezavest je padel baje le iz strahu, da se je v resnici zastrupil.

Surov mož. Pod Turnom stanuje neki Josip Keber, baje iz Trsta; ni znano, zakaj je v nedeljo začel s kamenjem biti po glavi svojo ženo. Poškodoval jo je tako, da so jo morali prenesti v bolnišnico. Keber je potem pobegnil.

Istra.

Zopet aretacija v Pulju. Na predlog preiskovalnega sodnika okrožnega sodišča v Rovinju so aretirali ravnatelja Hlaccio. Ta aretacija je v zvezi z nerednostmi v mestnem puljskem gospodarstvu. To je že 19. aretacija v tej zadevi.

Trstu.

Tržaško delavstvo je sklenilo obhajati obletnico ustanovitve slovenskega delavskega dnevnika na slovesen način, ter prirediti v ta namen veselico, katere čisti dobiček je namenjen »Zarji«. Po mestu in okolici vlada veliko zanimanje za to prireditev. Kakor smo spoznali, se posebno naši zidariji prizadevajo, da bo njih udeležba čim ogromnejša. Zidariji s Katinare in oni iz Kolonkovca prikorakajo korporativno in veselični prostor. Pa tudi med ostalimi kategorijami delavstva, posebno med železničarji, vlada veliko navdušenje za to prireditev. Organizacije tekmujejo med seboj, katera bo v večjem številu zastopana. Kakor smo doznali od nekaterih članov veselničnega odbora, čaka sodruge veliko iznenadenje, ker se bo veselica vršila z jako obširnim in mnogovrstnim sporedom. Tudi za mladino, ki se rada vrti, je preskrbljeno, da se bo vršil ples na obširnem, nalašč za to določenem prostoru. Zraven tega se bodo nabirali novi naročniki za »Zarjo«. Zato vabimo že danes vse one sodruge, kateri niso še naročeni na »Zarjo«, naj se prijavijo pri sodrugih, kateri bodo za to določeni. Tako misli tržaško delavstvo proslaviti prvo obletnico svojega slovenskega socialističnega dnevnika. Sodrugi! V nedeljo pokažite vsi, da se zavedate svoje razredne dolžnosti s tem, da se v čim največjem številu udeležite veselice in da čim več naročnikov nabere za svoj list »Zarjo«!

Vse one sodruge, ki imajo dobro voljo sodelovati pri nedeljski veselici in korist naše »Zarje«, da pripomorejo do največjega uspeha, prosimo, naj pridejo v petek ob 8. zvečer v »Delavski dom«, ulica Madonina 15, kjer bo imel širši odbor sejo in kjer bodo dobili nadaljna pojasnila.

V nedeljo, dne 9. t. m. se vrši velika vrtna veselica v »Obrotnem in konzumnem društvu« pri Sv. Ivanu (pri cerkvi). Sodrugi! Udeležite se iste v velikem številu. Čisti dobiček veselice je namenjen naši »Zarji«!

Širši odbor za nedeljsko veselico je vabljjen za v petek zvečer na skupno sejo v »Delavski dom«. Ker je še mnogo dela, naj se temu vabilu gotovo vsi odzovejo.

Pevski zbor »Ljudskega odra« ima v soboto zvečer ob 8. zadnjo vajo za nedeljski nastop.

Socialistične žene in dekleta prosimo, da nam s svojimi močmi pomagajo pri nedeljski prireditvi. Zato jih vabimo za petek zvečer ob 8. v »Del. dom«, kjer bodo dobile potrebna navodila.

Veselični odsek za prireditev velike vrtna veselice je izdal naslednje vabilo: Jugoslovanska socialna demokratična stranka v Trstu priredi v nedeljo 9. junija ob 4. popoldne **veliko vrtno veselico** v prostorih »Gospodarskega in konzumnega društva« pri Sv. Ivanu (pri cerkvi). Ves čisti dobiček veselice je namenjen delavskemu listu »Zarja«. Pri veselici sodelujejo: godba zidarske organizacije, pevski zbor »Ljudskega odra«, pevski zbor iz Sv. Križa in »Circolo corali fra lavoratori«.

Med veselico in plesom deluje šaljiva pošta in srečolov s 5000 dobitki ter razne druge šaljive igre. Vstopnina k veselici 30 vin. Po končanem sporedu ples na nalašč za to prirejenem prostoru; komad 10 vin. — Sodrugi! Ker je ves čisti dobiček veselice namenjen našemu dnevniku »Zarja«, se nadejamo, da se je udeležite v največjem številu. Odbor.

Iz Sv. Križa. Med tukajšnjimi sodrugi je največje zanimanje za nedeljsko veselico, zato je upanje, da se udeležijo poleg pevskega zbora, ki se udeležijo veselice korporativno, tudi lepo število križkih sodrugov, in s tem pokažejo, koliko jim je do njih delavskega časopisa.

Predavanje? Pretečeni terek je gosp. Radešček v NDO. predaval o vzrokih češkega separatizma. Če gosp. Radešček pozna vzroke toliko, kolikor bi jih bilo treba poznati, da more človek o njih javno govoriti in celo predavati, je vprašanje, o katerem ne bomo govorili. To naj gosp. Radešček reši sam s svojo vestjo. Ali pri tem »predavanju« se je zgodilo nekaj, kar na noben način ne spada k predavanju. Pred nastopom g. Radeščka in po njem je govoril predsednik NDO, gosp. Kisovec. Že v predgovoru je smatral za svojo uradno dolžnost, da se obregne ob socialno demokracijo. V svojem govoru po predavanju se je pa dr. Kisovec lagal. Pripovedoval je namreč, da so se v Križu pri Trstu socialni demokratje organizirali, da bi branili italijanske in napadli slovenske narodnjake ob priliki Legine in slovenske narodnjaške veselice. Ko je dr. Kisovec to izpregovoril, je eden izmed navzočih naših sodrugov vstal in zaklical Kisovcu v obraz: »**To jelaž**; sicer je pa tu predavanje in ne shod.« Nato je sodrug odšel iz dvorane. Taka so predavanja NDO. Laži, ki si jih sesajo iz prstov najbedastejši dopisniki »Edinosti«, uporabljajo narodnjaški voditelji kot resne argumente pri svojih predavanjih. In potem se še jočemo, da Slovenci ne napredujemo! Dokler bodo trapanije, ki jih rabijo narodnjaški voditelji za napade proti socialistom, veljati za resne politične argumente, dokler bo laž, ki je prešla že v meso in kri narodnjakov, dobro sredstvo v političnem boju, dokler bo vodila del tržaških Slovencev stranka duševne lenobe, do tedaj ni pričakovati, da bi se dvignil kulturni nivo onih Slovencev le za ped. Tem manj pa se bodo dvignili potom takozvanih predavanj pri NDO., ki niso nič drugega kot sestanki male skupine oseb, kjer se obrekuje in blati socialna demokracija kakor na akord, kakor da ne bi imeli Kisovci prav nobene druge naloge, kakor kisati možgane nezrelih svojih pristašev. Sicer je pa sodrug Sedmak v pismu, ki ga je objavila »Edinost« brez vednosti uredništva, jasno povedal, kaj si mislimo o narodnjaški gospodi in o njenih lažeh, ki so postale proverljive kakor narodnjaška lojalnost.

Kam pojdemo v nedeljo? Na veselico, ki bo v obrtnem in konzumnem društvu pri Sv. Ivanu pri cerkvi. Noben sodrug ne sme izostati.

Tržaški sodrugi, ki se še niso naročili na »Zarjo«, naj store to nemudoma. Vsak naj pa poskrbi, da bomo dobili v nedeljo na veselici vsaj 200 novih naročnikov.

Ponarejevalec denarja pred tržaško poroto. V torek se je vršila obravnava proti I. Sagretu iz Benetk zaradi ponarejanja denarja. Ponarejal je v Trstu iz kositarja, svinca in antimona petkronske tolarje in jih razpečeval po mestu. Tolarji so bili precej dobro ponarejeni, samo napisi so bili napačni. Sagre je imel v neki podstrešni izbiči celo delavnico. Koliko je tolarjev ponaredil, ni znano, dejstvo pa je, da je v onem času krožilo precej ponarejenega denarja po Trstu. Obtoženec prizna, da je ponarejal tolarje, toda on trdi, da jih je naredil samo 7 ali 8. Do tega ga je privedla beda, Sagre je oženjen in ima ženo in bolne otroke. Služil je že dolgo v Trstu v raznih delavnicah kot mehanik. Porotniki so vprašanje glede krivde ponarejanja denarja potrdili, nakar ga je sodišče obsodilo na 10 mesecev težke ječe in na izgon iz vseh dežel avstro-ogrske monarhije. Sagre je kazen brez ugovora sprejel.

Velika tatvina. Borzni senzal Jakob Hirsch v Trstu je šel v torek v podružnico kreditnega zavoda, kjer je imel opravke. V roki je nesel torbico, v kateri je imel 60 kron drobiža in ček za 91.000 lir. Ko je prestopil prag notranjih vrat, sta skočila k njemu dva neznanca, iztrgala sta mu torbico iz rok in sta pobegnili. Hirsch je ovačil zadevo policiji, ki je uvela takoj strogo preiskavo. Toda brezupno je bilo iskanje tatov. Proti večeru so našli ček za 91.000 lir v nekem poštnem nabiralniku. Hirsch se spominja, da sta mu že pred nekaj dnevi med vožnjo po cestni železnici izmaknila tudi ta dva zločinca iz žepa 250 kron, toda takrat je mislil, da je denar izgubil.

Visoka plima v tržaškem zalivu. V torek je nastopila v tržaškem zalivu nenadoma visoka plima, ki je prišla ob 11. ponoči in je trajala do 3. jutraj. Morje je poplaval Karlov pomol in je povzročilo pri novih pristaniških delih in po več vrtnih nasadih veliko škodo. O eventualnih nesrečah ladij na morju niso prišla nobena poročila.

Gospodarski pregled.

Oderuški zavarovalni kapital. O neverjetnih dobičkih zavarovalnega kapitala priča računski zaključek »Viktorije« v Berlinu. Prebitek »Viktorije« je v minulem računskem letu narasel od 34.286.686 na 36.387.007 mark. Akcionarji dobe dividendo 390 mark na delnico, dočim so v prejšnjem letu dobili »le« 375 mark. Dividenda znaša 65% napram 62½% v prejšnjem letu. Tantiem je družba razdelila članom načelstva svetnikom 694.284 mark napram 634.243 mark v prejšnjem letu; na vsakega člana načelstva, ki je sestavljeno iz generalnega ravnatelstva in treh ravnateljev odpade povprečni znesek 173.000 mark! Nadzorstvo dobiha 150.000 mark taintem na leto. Kričeče nesoglasje vlada med ogromnimi do-

bički »Viktorije« in orjaškimi plačami njenih direktorjev in pa med plačami njenih nastavljenec. Glavni ravnatelj družbe Gersterberg, vleče na leto 778.000 mark, t. j. skoro toliko kot tisoč uslužbencev, nastavljenih pri družbi.

Kako cenijo delavci na severnem Češkem konzumna društva? Iz statistike, ki jo je izdala Velezakupna družba, razvidimo, da so se delavci na severnem Češkem razvili v naravnost znamenite zadrugnike. V letu 1911, so prodala blaga svojim članom konzumna društva:

v Češki Kamnuti za	836.946 K
v Braunau	401.063 »
v Neustadt	410.453 »
v Proschwitz	300.000 »
v Libercu	311.001 »
v Trutnovem	589.865 »
v Warnsdorfu	310.872 »

In na zapadnem Češkem:	
v Ustju nad Labo za	1.002.704 K
v Alt-Rohlau	552.698 »
v Algersdorfu	384.843 »
v Aschu	466.780 »
v Podmoklihi	1.488.911 »
v Chodavi	565.056 »
v Karbitzu	1.094.793 »
v Teplicih	1.466.170 »
v Tyssi	389.194 »

itd. Človek kar strmi. Mala mesta in vse delavstvo gre, kamor spada! Svoji k svojim! Delavci v konzumna društva — to je parola vseh zavodnih delavcev! — Pri volitvah se potem vidijo uspehi. Kramarji in trgovci podpirajo delavske nasprotnike pri volitvah — v zahvalo zato jim delavci nosijo denar v njih štacune! Namreč pri nas na Slovenskem. Na Češkem je pa drugače. Delavci vedo, kje jih čevlji žuli. Kedaj bodo pri nas na Slovenskem zvedeli?

Vestnik organizacij.

Odborova seja podružnice lesnih delavcev se vrši danes dne 7. junija točno ob 6. zvečer v društvenem lokalu. Dnevni red zelo važen. — Babšek.

Ljubljanska podružnica »Die Naturfreunde« priredi danes ob 8. zvečer sestanek v restavraciji »International« na Resljevi cesti.

Planarna seja ljubljanskih krajevskih podružnic »Vzajemnosti« bo v soboto 8. t. m. točno ob 8. zvečer v salonu restavracije »International« na Resljevi cesti. Načelnike podružnic prosimo, da tudi s svoje strani povabijo vse odbornike in nadzornike na sejo.

Zidarski shod. V nedeljo, dne 9. t. m. ob 3. popoldne se vrši zidarski shod v Bizoviku; zidariji so vabljene, da se polnoštevilno tega shoda udeležijo. — Odbor.

Centrala »Vzajemnosti« v Ljubljani poziva vse sodruge, ki imajo morda še stare (zeleno) znamke, da jih nemudoma obračunajo. Blagajnik ima preveč posla, pa ne more stati za vsakim posebej in ga spominjati na njegovo dolžnost. Vsak sodrug je dolžan, da izvrši brez opomina, kar se je storiti zavezal. Isto velja tudi blagajnikom in zapunikom, ki zavračajo obračune z novimi (rdečimi) potrdilnimi znamkami. Red mora biti povsod!

Delavsko gibanje.

Kolarji in kovači v Trstu naznanjajo, da je Trst za kolarske in kovaške delavce zaprt. Nihče izmed delavcev imenovanih strok naj torej ne išče dela v Trstu.

ZADNJE VESTI.

SILBERERJEV POGREB.

Dunaj, 7. junija. V ogromnem številu je večeraj delavstvo spremlilo svojega ponesrečenega sodruga in zastopnika, poslanca Silbererja k zadnjemu počitku. Veliki Dunaj, ki ima med svojim prebivalstvom neštete bogate in po socialnem položaju odlikovane ljudi, je videl že dosti sijajnih in velikih pogrebov; ali množica, ki je deloma korakala v sprevodu, deloma pa delala mrtvem Silbererju spalir, je bila tako številna, da se mora Silbererjev pogreb prištevati najzrednejšim, kar jih je bilo sploh v glavnem mestu države. Do Schwarzenbergovega trga, kjer so se pešci poslovlili od krste, je šlo v sprevodu okrog 30.000 oseb, množice, ki se je zbirala po ulicah, po katerih je šel pogreb, pa sploh ni mogoče ceniti.

Krsta iz kovine, v kateri je bil mrtvi sodrug Silberer prepeljan na Dunaj, je bila postavljena v stanovanju, Hütteldorferstraße 31, na oder. Pogreb se je imel pričeti ob 2. popoldne. A že od polneve dalje je vse mrgolelo ljudi in ob 1. je bilo skoraj nemogoče priti skozi gosto množico do hiše. Ob pol 2. so v dolgi vrsti prikorakali sodrugi, ki so prinašali vence, s katerimi je bilo dvorišče kmalu tako napolnjeno, da so pozneje prihajajoči nosilci morali z venci ostati na ulici. Tudi v sosednjih ulicah je neprenehoma naraščala množica. Nad valujoče morje glav so se dvigale neštete zastave, zavite v črmino. Armada rediteljev pod vodstvom poslanca Severja je obzirno opravljala svoj težki posel.

Nekoliko minut po dveh je krenil sprevod izpred hiše žalosti. Stirje cvetlični vozovi in pogrebni voz so bili preobloženi z venci, da so bili enaki s cvetjem posutim goram; poleg tega so morali še nositi veliko vencev.

Sprevod se je pomikal naprej do hiše pekovske organizacije v Zieglergasse v 7. okraju, kjer je zapelo pevsko društvo pekov. Tukaj se je pridružila še velika množica organiziranih sodrugov. Potem je krenil sprevod neprenehoma skozi gost spalir na Mariahilferico. Tukaj je bilo toliko ljudstva, da je na tej izredno široki ulici običaj skoraj vsak promet. Na tisoče ljudi je bilo na ulici, na tisoče glav je bilo skoraj pri vseh oknih. Tukaj se je sprevod najbolj razvil in je napravil največji vtisk. Udeleženci so korakali v širokih vrstah po osem in deset, razvrščeni po okrajih in organizacijah. Ko so bile prve vrste že doli na Babenbergerici, se je šele prikazal voz s krsto. V sprevodu se je posebno opazala skupina »Priateljev prirode«, katerih je prišlo okrog 4000 v turistiški opravi s črnim pasom na rami.

Na Schwarzenbergovem trgu

se je sprevod ustavil. Tukaj so se imeli pešci poslovliti; za tiste, ki so imeli spremite krsto še na dolgi poti do pokopališča, so bili pripravljeni vozovi. V sled nepričakovano velike udeležbe se je moral aranžma zadnji hip nekoliko izpremeniti. Tudi Schwarzenbergov trg je bil tako poln ljudstva, da ni bilo za množico, ki

je prikorakala izpred krste, prostora na tem velikanskem trgu. Reditelji so imeli težko nalogo, povesti na tisoče ljudi nazaj do Mariahilferice in jih razvrstiti v spalir, v katerem so se razstavile tudi neštete zastave. Skozi ta kakor gozd gosti spalir, skozi to nemo množico, katere sveti molk je pretresljivo učinkoval, se je polagoma pripeljal mrtvaški voz, za katerim je prvi korakal sodrug Bernhard iz Saalfeldna, ki je bil našel Silbererjevo truplo. Potem je sledilo zastopstvo stranke, poslanci, zastopniki pekovske organizacije, strokovne komisije, okrajne organizacije itd.

Ko so bili venci nameščeni na strehah omnibusov, je krenila dolga vrsta vozov tako, da je bil mrtvaški voz prvi. Na krsto in na cvetlične vozove so sodrugi pometali na tisoče rdečih klinčkov — zadnje pozdrave mrtvemu tovarišu. Sprevod je kmalu izginil množico izpred oči, a dolgo je trajalo, preden se je ljudstvo razšlo.

Na pokopališču

so se zbrali sodrugi iz okraja Simmering. Okrog groba je bil rezerviran prostor za deputacije.

Nad grobom je govoril sodrug **Pernerstorfer** najprej v imenu predsednika zbornice, ki se ni mogel osebno udeležiti, potem v imenu strankinega vodstva in državnozbornskega kluba. Po krasnih Pernerstorferjevih besedah so govorili sodr. **Beer** v imenu strokovne komisije, sodrug **Zipperer** v imenu pekovske organizacije in sodrug **Rohrauer** v imenu društva »Naturfreunde«.

Se zadnja pesem — in grude so začele padati v grob. Sodrugi Silberer ima zadnji pokoj. **Bernhardt ne mara denarja od »Reichspošte«.**

Dunaj, 6. junija. Mizarski pomočnik Bernhardt je večeraj »Reichspošti« vrnil onih 300 K, ki mu jih je izplačala občina Alm po nalogu omenjenega lista, ker je našel Silbererjevo truplo. V svojem pismu pravi, da bi ga pekel denar, s katerim je bilo združeno toliko obrekovanja, in hvali Boga, da se mu ga ni treba dotikati.

MEZDNE RUDARSKE STAVKE.

Moravska Ostrova, 6. junija. V Poljski Ostrovi stavkajo vlačici v Jakobovem in Viljemovem rovu severne železnice. V Porembi stavkajo rudarji v rovu Alpina. V Karvinu stavkajo rudarji v rovih Františka in Johann. V Poljski Ostrovi v rovu sv. Trojice, v Mali Kunčici v rovu Aleksander. Povod stavkam so mezdna vprašanja.

OGRSKO BEČARSTVO.

Budimpešta, 6. junija. Dopoldne je bila pod Lukacsevim predsedstvom ministrska konferenca. Razen honvedskega in poljedelskega ministra so se je udeležili vsi. Rešili so tekoče zadeve. Po končani konferenci so ostali ministri še delj časa skupaj in konferirali o političnem položaju.

Konferenca za nove lopovščine.

Budimpešta, 7. junija. V palači mestnega glavarstva je bila večeraj konferenca, ki jo je vodil državni tajnik iz ministrstva za notranje zadeve. Konferenca se je bavila z vprašanjem, na kakšen način bi se zabranil opozicionalnim poslancem vstop v parlament. V Budimpešti pokličejo še dva bataljona vojakov iz Losonca. Vojaštvo in orožništvo, ki je bilo poklicano iz drugih krajev v Budimpešto, ostane še štiri najst dni tukaj, ter mora biti vedno pripravljeno, da vsako eventualno demonstracijo takoj zadusi.

Brzojavni pozdravi vladni večini.

Budimpešta, 6. junija. Iz vladnih krogov poročajo, da je dobilo predsedstvo vladne stranke kakor tudi ministrski predsednik Lukacs brzojavne pozdrave, v katerih slave odpošiljci vladne zasluge in poraz opozicionalcev. Brzojavke (ki so seveda vse naročene in dobro plačane) so poslane strankine organizacije iz province, dalje aristokrati in »znamenite« osebe.

BELGIJSKE VOLITVE.

Volilni nemiri.

Bruselj, 7. junija. Predsinočna noč je bila zelo nemirna, dasi so oblasti prepovedale slehrno zbiranje množice. Pred borzo je manifestiralo več tisoč oseb za splošno in enako volilno pravico. Pri spopadih je bilo ranjenih 15 oseb, med njimi mestni svetnik Goffin, katerega stanje je vznemirljivo. V valonskih provincijah je položaj nespremenjen. V Henne-gavi generalna stavka narašča. Vsled kritične situacije kralj in kraljica ne odideta za poletje v Ostende. Kralj se je dolgo posvetoval z ministrskim predsednikom o položaju.

PREDSEDNIK PRUSKE DUME.

Pößneck, 6. junija. Predsednika pruskega deželnega zbora, Erffa, ki je dal odvzeti socialno demokratičnega poslanca Borchardta siloma iz zbornice, je zadela kap. Zdravniki imajo malo upanja, da bi okrevaj.

VSTAJA V ALBANIJU.

Prerezane zveze.

Solun, 7. junija. Kosovski vali poroča, da Albanci pred Pečjo zopet rebelirajo. Prerezali so vse telegrafske žice med Pečjo in Djakovo-Mitrovico. Mitrovica so poslale v Peč osem bataljonov.

OSEMINŠTIRIDESETURNI ODLOG.

Belgrad, 7. junija. Turško vrhovno poveljstvo je dalo albanskim vstašem osemminštirideset ur odloga, da se udajo, potem prične z vojnimi operacijami.

ITALIJANSKO-TURŠKA VOJNA.

Izgon.

Carigrad, 7. junija. Predvčerajšnjem zvečer je odpotovalo 700 Italijanov. Izdali so že 2000 potnih listov za 5000 oseb.

Ankora, 7. junija. Večraj jutraj je priplul parnik »Bukovina« avstrijskega Lloydja s 496 iz Carigrada izgnanimi Italijani.

Na Egejskem morju.

Carigrad, 7. junija. Predvčerajšnjem jutraj je plulo sedem italijanskih bojnih ladij ob Tenedu.

Bojevití Tripolitanci.

Carigrad, 7. junija. Tripoliški poslanec Sulejman el Baruni je poslal turški zbornici in časopisu brzojav, kjer roti, naj Turčija ne odstopi Tripolitanijske, ker bi to pomenilo začetek delitve Turčije in bi močno omajalo zaupanje Islama. Poslanec pravi, če bi Turčija odstopila Tripolis, da se bodo Tripolitanci sami borili in uničili sovražnika ali pa sami poginili.

KLANJE KRISTJANOV V MALI AZIJI.

Milan, 7. junija. »Corr. della sera« poroča iz Aten: V Scalanova, nasproti Samosu, ki ima 6000 mohamedanskih in 4000 krščanskih prebivalcev, so poskušali 1. junija fanatični mohamedani pomoriti vse kristjane. Turško vojaštvo je zopet napravilo red, potem ko je bilo ubitih šest kristjanov in 20 teško ranjenih.

SPLOŠNA RUDARSKA STAVKA NA ŠPANSKEM.

Oviedo, 7. junija. Rudarska zveza je razglasila splošno stavko za rudniško okrožje Asturija.

PREMOŽENJE BIVŠEGA PORTUGALSKEGA KRALJA.

Lizbona, 7. junija. Zbornica je sprejela zakonski načrt, ki vrača bivšemu portugalskemu kralju in njegovi rodbini vse zasebno premoženje.

DEMISIJA PORTUGALSKEGA KABINETA.

Lizbona, 7. junija. Ministrski predsednik Vasconcellos je demisioniral z vsem kabineto.

ŽENSKES ODVETNICE.

Peterburg, 7. junija. Duma je sprejela zakonski načrt, da se ženske pripuste k odvetništvu.

STAVKA ODVETNIKOV.

Milan, 6. junija. Tukajšnji odvetniki namestavajo stavkati, da s stavko izrazijo svojo nezadovoljnost s tukajšnjim sodiščem in s slabo izpeljanimi obravnavami.

PONEVERBE FRANCOSKEGA ŽUPNIKA.

Lyon, 6. junija. Župnik Piton je nenadoma izginil. V torek zvečer je zelo pozno zapustil župnišče. S seboj je nosil torbico, v kateri nosijo duhovniki zakramente za umirajoče. Prihodnje jutro je bila njegova spalnica prazna. Čez nekaj ur so našli na različnih mestih ob kanalu črno torbico, brenvir in končno še župnikov klobuk, na katerem je bil listič z napisom: »Smrt farjem!« Župnik je star 53 let. Pri svojih faranih je bil silno priljubljen. Vsi so domnevali, da so ga izvalili roparji s pretvezo, naj gre h bolniku, pa da so ga umorili.

Lyon, 6. junija. Danes se je zgledil župnik Piton pri policijskem šefu in dejal, da so ga neke maskirane in oborožene osebe siloma odpeljale v avtomobilu in ga šele v Lyonu izpustile.

Lyon, 6. junija. Čez dolgo časa je Piton priznal, da si je vso zgodbo o nasilni odplelji izmislil, da bi odvrnil od sebe sum, ker je pomeveril denar, ki ga je prejel za pobožne ustanove.

VISOKA STAROST.

Jassy, 6. junija. V Mihailamu je umrl posestnik Sturdza, star 149 let. O Božiču bi bil star 150 let.

PARNIŠKA NEZGODA.

Sundsvall, 6. junija. Včeraj ob 6. zjutraj sta trčila parnika »Tugarmaland« in »Styrbiveru« drug ob drugega. »Styrbiveru« se je takoj potopil. Rešili so se kapitan in dva mornarja, 8 mornarjev je utonilo.

POŽARI.

Montreal, 6. junija. V Cobaltu je izbruhnil ogenj v nekem gledališču, ki se je hitro razširil in uničil skoraj celo mesto.

Kijev, 6. junija. Veliko skladišče za bombaž je pogorelo do tal.

BOJI V MAROKU.

Napad na špansko stražo.

Pariz, 6. junija. Iz Alžirja poročajo, da so Rifi napadli dvajset kilometrov od Taurirca špansko stražo in jo deloma pobili, deloma vjeli. Dvanajst častnikov in osemdeset mož je mrtvih ali pa jih pogrešajo.

Sultan je odpotoval.

Pariz, 7. junija. »Agence Havas« poroča iz Feza: Sultan in poslanik Regnault sta predvčerajšnjem dopoldne odpotovala.

OBRAVNAVA PROTI PAROBRODNIH DRUŽBAM.

Novi Jork, 6. junija. V sredo se je pričela kazenska obravnavna zvezne vlade proti različnim parobrodniškim družbam, ki so obdolžene, da so monopolizirale osebni promet med Združenimi državami in Brazilijo.

Vstaja na Kubi.

Novi Jork, 6. junija. 450 ameriških mornarjev se je izkrcalo na Kubi. Oblasti pravijo, da je naloga tega oddelka, da štiti ameriško posest na Kubi. Predsednik Taft je dalje od-

redil, da naj odplujejo 4 bojne ladje proti Kubi.

Novi Jork, 6. junija. Brzojavno poročajo iz Havane, da je parlament naročil predsedniku Gomezu, naj sistiira konstitucionalne garancije v pokrajini Oriente.

NOVICE.

* **Kuga v Hongkongu.** V Hongkongu na Kitajskem razsaja taka silna kuga, kakor že deset let ne. Povprečno javilo na dan 30 slučajev kuge. V pretečenem tednu je obolelo 199 oseb, od teh jih je umrlo 168. Kar razsaja kuga, je obolelo 1059 oseb, umrlo pa 951. Vlada omejuje z dalekosežnimi varnostnimi odredbami kolikor mogoče razširjenje kuge. Vojaštvo pomaga lokalnim oblastim. Pomorski promet ima izdatno škodo, ker je razglašena kvarantena.

* **Sveta lastnina.** Na binkoštni ponedeljek je zapazil neki posestnik iz Toulona na svojem vrtu dva vojaka, ki sta trgala črešnje. Tekel je po puško in ustrelil. Eden je bil takoj mrtev, drugi je smrtnonevarno zadet in leži v bolnišnici. To je meščanska socialna filozofija, ki se prav nič ne razlikuje od anarhistične Bonnota in Garnierja. Ali bodo sodniki sodili tega meščana bolj milo, kakor so sodili pred kratkim onega vojaka iz Amiena, ki je v pijanosti napadel z nožem podčastnika? Vojaka so namreč ustrelili.

* **Neprosto-voljni antimilitarist.** Konservativen weimarski deželni poslanec, Henrik Ziehn je izdal brošuro, ki služi imenito antimilitarizmu, seve proti njegovi volji, ker gošpod Ziehn hoče s svojimi spomini iz vojske 1870—71 zbuditi patriotizem. Na strani 15. omenjene brošure piše: »15. oktober je bil plačilni dan za Verige in Civry. Ritmojster Stockhausen je izdal nam kakor tudi drugim četam povelje: Veste, kako ste se nam vasi Civry in Civry zoperstavliali. Zato bomo vse od kraja posekali ali postrelili, kar le pride pred orožje, naj bo mož ali žena, mlado ali staro —«. Ziehn živo opisuje, kako so izpolnjevali to povelje: »Iz vasi pride proti meni 65letna ženska z dojenčem na rokah. Silno me zmerja in zahteva prosto pot. Ali na noben način nisem mogel ustreliti ravno te žene z otrokom, spustiti je pa tudi nisem smel, zato sem ji nastavljal sabljo na prsi in ji prigovarjal naj se vrne. V tem trenutku pride iz gorčice vasi lajtnant Langermann z dvema vojakoma. Zakliče mi: »No, Ziehn, zakaj ne ustrelite žene, saj vas vendar tako strahovito ošteva«. Nič ni pomagalo. Strel je počil, a oprasnil ženo le po roki. »Ne znaš streljati, se oglasi eden izmed vojakov. Še en strel, žena se zvrne mrtva na tla, otrok odleti v velikem loku na njivo. Nekdo je hotel dojenca prebosti z bajonetom, rekel je: »Ta črv bo nekoč ravno tako podel, kakor so sedaj drugi«. Na mojo prošnjo je eden pobral otroka, in ga nesel na pod, ki je bil približno 100 m oddaljen. Slišal sem še dolgo časa, kako krčevito je jokati otrok —«. Dalje opisuje, kako se je zgodilo ljudem, ki so pribežali na neki vrt. Vmes je bilo tudi mnogo žensk: »Bavarci so pridrvili in postrelili vse, kakor bi streljali na strelišču v tarčo. Kako nežno čuteč je ta gospod Ziehn, se vidi iz navedenih mest njegove brošure. Ob sklepu pa celo pravi, da bo popolnoma zadovoljen, če zbudi v srčih svojih bralcev »ljubezen do cesarja in države, spoštovanje do nemške armade«. Na tej brošuri se je tiskar sramoval natisniti svoje ime, kar je popolnoma razumljivo.

* **Novi Jork brez natakarejev.** Že več tednov traja v Združenih državah stavka natakarejev, ki je postala zadnji čas za Novi Jork naravnost nevarna. Velika zveza natakarejev, ki ima člane po vseh Združenih državah, zahteva od restavraterjev, da ne nastavijo nobenega natakareja, ki ni član unije. Če to dosežejo, potem bodo čisto lahko dosegli izpolnitev svojih zahtev po uravnanem delovnem času in po minimalni mezdi. Hotelirji in restavraterji nečejo na noben način priznati organizacije, ker trdijo, da so posebno v finejših obratih individualne razlike, ki se ne morejo enakomerno urediti. Stavka natakarejev je povzročila v Novem Jorku že več veselih epizod. V trgovskem delu mesta plane opoldne več kakor milijon lačnih ljudi v restavraterje. Trgovski nastavljenici imajo samo pol ure na razpolago, da se nasitijo. V teh restavraterjih dobe za nizko ceno juho, pečenko, desert in kavo, ker pivo bojkotirajo v teh lokalih. Ko je bil naval gostov največji, najmanj tisoč ljudi pride v vsako izmed teh restavraterij, so natakareji zapustili lokale. Gostje so uprizorili velikanski kaval, ker jim ni dišalo, da bi se lačni vrnili na delo. V teh lokalih se zbira knjigovodje, pisarji, delavci, kontoristnje, ravnatelji, najlepša demokratična sloga vlada med njimi. Ko je bila v eni izmed največjih restavraterij zopet opoldanska kriza, je skočil neki gospod na mizo in zaklical: »Dekleta naj strežejo!« Z navdušenjem so sprejeli gostje ta predlog. Takoj je bilo pripravljenih kakih 100

deklet, ki so prišle sicer same k obedu in se niso sramovale kaziti stavko; znosile so iz kuhinje vse, karkoli je bilo pripravno za lačne želodce. — V najfinejši lokal na Broadwayu so prišli gostje in dame po končani gledališki predstavi, da bi se gostili z ostrigami in šampanjcem. Ali, ko je bil lokal napolnjen, so natakareji odšli. Restavrater je ves obupan razložil gostom položaj, ki so bili pa takoj pripravljeni za samopomoč. Gospodje so šli v kuhinjo in nanosili jestvin, prinesli so hladilnike za šampanjec in sami odpirali steklenice. Ker pa to delo ni tako enostavno kakor bi kdo mislil, so pokali zamaški šampanjskih steklenic kakor streli iz revolverjev in gospodom je poteklo več šampanjca za rokav kakor v kozarce. Doslej ima stavka za meščanski svet še nekam vesel značaj. Ali čim se pridružio natakarejem tudi kuharji, bo položaj v Novem Jorku, ki šteje 4 milijone prebivalcev, prav resen. Na poseben način vpliva stavka na restavraterije v drugi aveniji, ki se imenuje tudi »guljaš-avenija«, ker so v njej skoraj same avstrijske in ogrske gostilne in kavarne. V teh restavraterijah strežejo natakareji stavkokazi, ki so, žal, večinoma doma iz Avstrijskega in Ogrskega. Natakareji v teh lokalih niso natakareji po poklicu, ampak izgubljene eksistence, ki hočejo v najkrajšem času postati milijonarji. Stavkokaštvo je menda prva stopnja k temu poklicu. Ker niso ti natakareji organizirani, zato gre v guljaš-aveniji vse po starem. V te restavraterije se je torej zatekla vsa najfinejša gospoda, ker so bile restavraterije na Broadwayu vse zaprte. Zelo slikovit je bil prizor v teh primitivnih kavarnah, ko so poleg gostov v precej ponošenih oblekah sedeli gospoje v fraku in dame v dekoletiranih toaletah z bogatim nakitom.

Odgovorni urednik Fran Bartl.

Izdaja in zalaga založba »Zarje«.

Tiska »Učiteljska Tiskarna« v Ljubljani.

Dobro idoča

gostilna

ki se nahaja v večji obrestujoči se hiši, na prometnem kraju v Ljubljanski okolici, se pod izredno ugodnimi denarnimi pogoji proda.

Pojasnila v posredovalni pisarni

Peter Matelič v Ljubljani

Škofja ulica 10. — Telefon 155.

M. Zor, Ljubljana, Sv. Petra c. 38.

oblastveno kcesijoniran pokončevalec podgan, miši in mrčes.

Priznalno pismo:

Podpisani potrdim, da je gospod Miroslav Zor izvršil v moji hiši št. 37 in pripadajočem gospodarskem poslopiju pokončanje miši in podgan, in sicer potom nastavljenja strupenih pastilj. — Tekom osmih dni in še preje ni bilo čutiti nobene živali več. Z uspehom sem zelo zadovoljen ter priporočam gosp. M. Zora v navedeni lastnosti.

Glince, 20. dec. 1911.

Josip Tribuč.

„Zarja“ se prodaja v Ljubljani po 8 vin.

v naslednjih tobakarnah:

Južni kolodvor, na peronu.
Pirnat, Kolodvorska cesta.
Zupančič, Kolodvorska cesta.
Blaž, Dunajska cesta.
Sterkovič, Dunajska cesta.
Fuchs, Marije Terezije cesta
Tivoli, na žel. prel. pri Nar. domu.
Šubič, Miklošičeva cesta.
Šenk, Resljeva cesta.
Kane, Sv. Petra cesta.
Treo, „
Kušar, „
Podboj, „
Bizjak, Bahoričeva ulica.
Remžgar, Zelena jama.
Svetek, Zaloška cesta.
Sešark, Šelenburgova ulica.
Suhadolc Anton, Zelena jama 50.

Dolenec, Prešernova ulica.
Pichler, Kongresni trg.
Ušeničnik, Zidovska ulica.
Kleinstein, Jurčičev trg.
Wisiak, Gospodska ulica.
Stiene, Valvazorjev trg.
Košir, Hilšerjeva ulica.
Sušnik, Rimska cesta.
Klanšek, Tržaška cesta.
Elsner, Kopitarjeva ulica.
Blaznik, Stari trg.
Kustrin, Breg.
Sever, Krakovski nasip.
Državni kolodvor.
Križaj in Kotnik, Šiška
Likar, Glince.
Jezeršek, Zaloška cesta

„SLAVIJA“

GENERALNI ZASTOP „SLAVIJE“ VZAJEMNO ZAVAROVALNE BANKE V LJUBLJANI.

VZAJEMNO ZAVAROVALNA BANKA V PRAGI,

pogodbe, posebno za življenje in proti požaru le pri njej. — BANKA „SLAVIJA“ ima posebno ugodne pogoje in prikladne načine za zavarovanje življenja. Njeni tarifi za preskrbljenost za starost, za slučaj smrti roditeljev, za doto otrokom, so najcenejši. Ona razdeljuje ves čist dobiček svojim članom. Življenske police banke „Slavije“ so neizpodbitne in nezapadle. Gmota podpira banka „Slavija“ narodna društva in organizacije, prispeva k narodnim dobrodelnim namenom in stremi za izboljšanjem in osamosvojitvijo narodnega gospodarstva. Ogromni rezervni fond 84 milijonov jamči za popolno varnost. Čistega dobička je do sedaj izplačala svojim članom življenskega oddelka K 2,495.719. Kapital in škod pa je do sedaj izplačala K 109.356.861. — Vsa pojasnila daje ter cenike in razkaza razpošilja drage volje in poštine prosto

Del. glavnica:
K 8.000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Rez. fond nad
K 800.000.

Stritarjeva ulica šte. 2, (lastna hiša).

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih 4 1/2%.